

Opinia Komitetu Regionów „Przyszłość jednolitego rynku i ocena społeczeństwa europejskiego”

(2007/C 156/03)

KOMITET REGIONÓW

- Uważa, że jednolity rynek potrzebuje nowych bodźców, by sprostać wyzwaniom w nadchodzących latach. Obecnie jednolity rynek składa się z 27 państw członkowskich, co oznacza, że jest o wiele bardziej zróżnicowany niż pierwotnie zakładano. Co więcej, jednolity rynek funkcjonuje obecnie w globalnym środowisku. Powinien on zatem przekształcić się z wewnętrznego projektu UE w skuteczny instrument wzmacniający spójność terytorialną, gospodarczą i społeczną, zdolność UE do skutecznego konkurowania z resztą świata i realizowania celów agendy lizbońskiej. W tym zakresie władze lokalne i regionalne mają do odegrania kluczową rolę.
- Zachęca Komisję Europejską i państwa członkowskie do podjęcia — w ścisłej współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi — badań w celu określenia przeszkód, przed jakimi stają obecnie regiony, miasta i gminy w stosowaniu zasad jednolitego rynku, oraz potencjalnych rozwiązań umożliwiających stworzenie jednolitego rynku na miarę XXI wieku.
- Zaleca Komisji Europejskiej skoncentrowanie działań na dalszym wdrażaniu jednolitego rynku w zakresie usług, prawa pracy oraz sektora finansowego. Swobodny przepływ towarów został zrealizowany ze względny powodzeniem, natomiast mniej skuteczne okazało się wdrażanie jednolitego rynku w zakresie usług, prawa pracy i sektora finansowego.

I. Zalecenia polityczne

KOMITET REGIONÓW

Wprowadzenie

1. Zgadza się z Komisją Europejską i z Radą Europejską, że gospodarka europejska w XXI wieku staje przed nowymi wyzwaniami i możliwościami. Dlatego Komitet Regionów z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji Europejskiej do przeprowadzenia szerokiego przeglądu tak jednolitego rynku, jak i społeczeństwa europejskiego w trakcie 2007 r. Komitet Regionów z zadowoleniem przyjmuje również wniosek Komisji Europejskiej o wniesienie wkładu w ten przegląd w postaci „opinii perspektywicznej”.

2. Uważa, że jednolity rynek potrzebuje nowych bodźców, by sprostać wyzwaniom w nadchodzących latach. Obecnie jednolity rynek składa się z 27 państw członkowskich, co oznacza, że jest o wiele bardziej zróżnicowany niż pierwotnie zakładano. Co więcej, obecnie funkcjonuje on w globalnym środowisku. W myśl tej opinii jednolity rynek powinien zatem przekształcić się z wewnętrznego projektu UE w skuteczny instrument wzmacniający spójność terytorialną, gospodarczą i społeczną, zdolność UE do skutecznego konkurowania z resztą świata i realizowania celów agendy lizbońskiej. Władze lokalne i regionalne mają tym zakresie do odegrania kluczową rolę.

Jednolity rynek w XXI wieku

3. Przyznaje, że swobodny przepływ towarów, osób, usług i kapitału stanowi fundamentalną zasadę Unii Europejskiej i podstawę jednolitego rynku. Należy również pamiętać, że projekt integracji europejskiej dotyczył i dotyczy nie tylko jednolitego rynku, ale wynikał również z pragnienia zachowania pokoju poprzez budowanie solidarności i spójności pomiędzy narodami Europy.

4. Podkreśla znaczenie włączenia od samego początku wszystkich podmiotów w proces podejmowania decyzji poprzez procedury konsultacji publicznych oraz poświęcenia szczególnej uwagi, w ramach analiz oddziaływania, wpływom prawodawstwa unijnego na aspekty terytorialne, społeczne i środowiskowe.

5. Zaleca, by Komisja Europejska i państwa członkowskie lepiej wykorzystały potencjał innowacyjności i kreatywności władz lokalnych i regionalnych w Europie w poszukiwaniu rozwiązań dla niedostatecznego stopnia wdrożenia jednolitego rynku. Odnosi się to zwłaszcza do potrzeby zwiększenia otwartości i rozwiązania kwestii polityki protekcyjnej prowadzonej przez niektóre państwa członkowskie, co utrudnia inwestowanie przez MŚP w nowe rynki w całej UE i na całym świecie.

6. Zachęca Komisję Europejską i państwa członkowskie do podjęcia — w ścisłej współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi — badań w celu określenia przeszkód, przed jakimi stają obecnie regiony, miasta i gminy w stosowaniu zasad jednolitego rynku, oraz potencjalnych rozwiązań umożliwiających stworzenie jednolitego rynku na miarę XXI wieku.

7. Zauważa, iż rola władz lokalnych i regionalnych wykracza poza dostosowywanie się do przemian ekonomicznych i wspieranie przedsiębiorstw na jednolitym rynku. Jako organizatorzy i dostawcy usług publicznych są one także podmiotami jednolitego rynku.

8. Przyznaje, że ocena społeczna jest ściśle związana z efektywnym funkcjonowaniem jednolitego rynku. Ocena społeczeństwa europejskiego powinna uznać, że tradycyjne problemy społeczne (na przykład ubóstwo i niepełnosprawność) mogą się nasilić w wyniku starzenia się społeczeństwa i trwałego bezrobocia. Jednocześnie mogą pojawić się nowe problemy społeczne w wyniku zmian w strukturze rodziny i w wyniku globalizacji. Ocena społeczna powinna doprowadzić do opracowania wspólnego podejścia do analizy, wymiany najlepszych praktyk na szczeblu europejskim i pomiędzy państwami członkowskimi.

Globalizacja i wyzwania zewnętrzne

9. Zaleca, by Komisja Europejska w sposób bardziej systematyczny przeprowadzała analizę porównawczą, pomiary i ocenę wyników gospodarczych oraz polityki gospodarek krajowych i regionalnych w odniesieniu do konkurentów światowych, w szczególności USA, Chin, Indii oraz innych państw członkowskich i regionów UE.

10. Podziela pogląd Komisji w sprawie konieczności większego uwzględnienia międzynarodowego kontekstu w celu utrzymania konkurencyjności i atrakcyjności wspólnotowego rynku. Bardziej zintegrowany wspólny rynek stanowiłby w istocie odpowiedź na wyzwania globalizacji, pozwoliłby wykorzystać nowe możliwości, tym samym ograniczając jej negatywne postrzeganie. W tym kontekście Komitet Regionów podkreśla, że również władze lokalne i regionalne w UE są częścią coraz bardziej globalnej gospodarki, gdzie wielkość światowego handlu towarami podwaja się co dziesięć lat. Z uwagi na konkurencję ze strony gospodarek opartych na wiedzy, przedsiębiorstwa europejskie będą musiały stać się znacznie bardziej innowacyjne, twórcze i rozwijać umiejętności pracowników, aby móc konkurować.

11. Zaleca, by pojmować jednolity rynek jako dynamiczny instrument służący gospodarstwu i społecznemu rozwojowi Europy. Należy wspierać rozwój jednolitego rynku i jego zdolność do odpowiedniego reagowania na zmieniające się wzorce i wyzwania globalnej gospodarki, by skutecznie zwiększyć wzrost gospodarczy w UE, stwarzając ku temu odpowiednie warunki polityczne i gospodarcze.

12. Uważa, że na szczeblu UE należy opracować wspólne podejście dla zakresu minimalnych standardów socjalnych opartych na wspólnych zasadach. Zasady dotyczące równego traktowania w odniesieniu do warunków pracy powinny obowiązywać w miejscu zatrudnienia i opierać się na porozumieniu pomiędzy partnerami społecznymi. Ze względu na rozwój globalnego rynku wiele wyzwań, z którymi musi się zmierzyć jednolity rynek, ma charakter zewnętrzny.

Kształcenie, rozwój umiejętności i zdolności do zatrudnienia w gospodarce opartej na wiedzy

13. Zaleca Komisji Europejskiej, by wspieranie rozwoju umiejętności, dzięki zasadzie równych szans i inwestycjom w uczenie się przez całe życie, było skoncentrowane na takiej polityce kształcenia i szkolenia, która rozwija umiejętności wymagane do znalezienia odpowiedniej pracy i jest zgodna z potrzebami gospodarki.

14. Podkreśla, że rozwój umiejętności jest istotnym wyzwaniem stojącym przed regionami europejskimi i że wraz z innowacjami, przedsiębiorczością, konkurencją i inwestycjami stanowi jeden z kluczowych czynników stymulowania wydajności. Komitet Regionów akcentuje znaczenie poprawy możliwości inwestowania w rozwijanie umiejętności w państwach członkowskich oraz we władzach lokalnych i regionalnych, by zapewnić w praktyce uczenie się przez całe życie i promowanie aktywnej polityki na rynku pracy poprzez zrównoważone podejście zgodnie z agendą lizbońską.

15. Zaleca, by Komisja Europejska w konsultacji z państwami członkowskimi oraz władzami lokalnymi i regionalnymi, stworzyła strategiczne ramy i zapewniła zasoby do wspierania regionalnych i lokalnych strategii rozwoju umiejętności.

16. Zaleca Komisji Europejskiej i państwom członkowskim, by w przyszłości jednolity rynek skoncentrował się w większym stopniu na umiejętnościach i zatrudnieniu, tam gdzie to właściwe — poprzez działania na szczeblu lokalnym i regionalnym. W warunkach zwiększonej autonomii i odpowiedzialności regionów programy rozwoju umiejętności, jak te realizowane w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, powinny przynieść dostosowanie do regionalnych i lokalnych rynków pracy, tak by regiony mogły sprostać stojącym przed nimi wyzwaniom.

17. Proponuje, by Komisja Europejska i państwa członkowskie wykorzystywały raczej silne strony UE jako gospodarki opartej na wiedzy i wspierały przekazywanie umiejętności oraz zdolności do zatrudnienia swoich obywateli, zamiast podejmować próby konkurencji z gospodarkami o przewadze konkurencyjnej w zakresie prac niskokwalifikowanych i o niskiej wartości dodanej. Rozwój umiejętności i uczenia się przez całe życie to zasadnicze elementy wszelkich programów dążących do zwiększenia efektywności jednolitego rynku.

18. Przypomina w tym kontekście, że konkurencja światowa i zorientowanie gospodarki na wiedzę i usługi wiąże się z nowymi wyzwaniami dla rozwijania kwalifikacji i dla kształcenia. Prace wymagające niskich kwalifikacji i nisko płatne nie mogą stać się pułapkami dla nowo powstałej grupy „ubogich pracowników”. Z tego względu konieczne jest skoncentrowanie pomocy socjalnej na pomocy tym osobom, których ten problem dotyczy — poprzez kształcenie ogólne i zawodowe, godziwe wynagrodzenie i warunki pracy dla wszystkich oraz przepisy ułatwiającej mobilność społeczną.

Ocena społeczeństwa europejskiego

19. Popiera pogląd Rady Europejskiej na temat wagi wymiaru społecznego UE ⁽¹⁾. Komitet Regionów przyjmuje zatem z zadowoleniem wnioski Rady, by Komisja Europejska i Parlament zwróciły należną uwagę na społeczny wpływ prawodawstwa europejskiego.

20. Podkreśla fakt, że jednolity rynek powinien być postrzegany jako ważny składnik szerszej rozumianego społeczeństwa UE. Dlatego należałoby w większym stopniu odnieść się do społecznych aspektów polityki realizowanej w ramach rynku wewnętrznego, a UE powinna oprzeć się na różnej tożsamości regionalnej i różnym podejściu do rozwoju społeczno-gospodarczego w celu wdrożenia wspólnych zasad europejskich, zamiast dążyć do wdrażania jednej uniwersalnej polityki lub takiej, która byłaby oparta jedynie na przesłankach gospodarczych.

21. Zaleca, aby Komisja Europejska w dalszym ciągu gwarantowała prawa socjalne i prawa konsumenta, uwalniając zarazem rynek usług (na przykład przy pomocy przyszłej dyrektywy w sprawie usług).

22. Uważa za konieczne, tak jak wykazała to debata nad dyrektywą w sprawie usług, uwzględnienie specyfiki zadań z zakresu usług publicznych mając wzgląd na stosowanie reguł jednolitego rynku.

23. Zaleca, by Komisja Europejska uwzględniła w szczególności wpływ bieżących i przyszłych zmian demograficznych na przyszłe powodzenie i kierunek rozwoju jednolitego rynku. Należałoby zwrócić szczególną uwagę na nierównomierne oddziaływanie bieżących i przyszłych przepływów migracyjnych. Równość szans jest istotną zasadą współczesnej Europy, a jakakolwiek dyskryminacja nie wchodzi w grę.

24. Zaleca, by Komisja Europejska przyjęła bardziej spójne i metodyczne podejście, co pozwoli lepiej zająć się wymiarem społecznym jednolitego rynku. Dobrobyt i interesy obywateli europejskich oraz świata biznesu powinny służyć za wytyczne dla polityki UE, gdyż mają kluczowe znaczenie dla wykorzystania możliwości jednolitego rynku. Dlatego konkurencyjność regionów należy pojmować pod kątem potencjału tak obywateli, jak i przedsiębiorstw.

25. Zaleca, by UE podjęła wysiłki na rzecz ochrony bardziej wrażliwych grup społeczeństwa europejskiego. Globalizacja światowych rynków to dodatkowe szanse na rozwój gospodarek UE. Jednak, chociaż wsparcie dla wzrostu gospodarczego powinno prowadzić do tworzenia nowych miejsc pracy i dobrobytu, pewne grupy wspólnoty europejskiej mogą nie być w stanie czerpać korzyści z tego wzrostu. Tradycyjna polityka socjalna będzie musiała zostać dostosowana do tych nowych zadań również ze względu na zmiany demograficzne i starzenie się społeczeństwa. W rezultacie, wykorzystując możliwości rozwoju, polityka UE musi zarazem zapewniać równe szanse, i pomagać w dostosowaniu istniejących struktur jednolitego rynku europejskiego, podlegającego ciągłym przemianom. Będzie to wymagało struktur z zakresu opieki społecznej, w szczególności edukacji i szkolenia, by trafić skutecznie do grup najbardziej potrzebujących i zapewnić właściwe środki i bodźce oraz by opracować innowacyjne strategie skutecznej opieki socjalnej.

⁽¹⁾ Por. konkluzje Rady Europejskiej, 15-16 czerwca 2006 r.

Lepsza komunikacja

26. Zaleca, by Komisja Europejska i państwa członkowskie prowadziły konsultacje i współpracowały z władzami lokalnymi i regionalnymi w celu ożywienia debaty i włączania obywateli w realizację celów takich jak dobrobyt, solidarność i bezpieczeństwo oraz wdrażania agendy na rzecz wzrostu i zatrudnienia. Należałoby odnieść się do ważnej roli, jaką partnerzy społeczni i dialog społeczny mogą odegrać na wszystkich szczeblach dla oceny funkcjonowania rynku, promowania zrównoważonej polityki w zakresie migracji gospodarczej, przeciwdziałania nieuczciwym warunkom pracy i zwalczania dyskryminacji w miejscu pracy oraz w szerszym kontekście — na rynku pracy.

27. Podkreśla, że korzyści płynące z jednolitego rynku nie zostały skutecznie wyjaśnione partnerom, obywatelom i przedstawicielom świata biznesu. Przywrócenie więzi między Europą i jej obywatelami jest kluczowym warunkiem powodzenia jednolitego rynku. Komitet Regionów zaleca zatem, by władze lokalne i regionalne znajdujące się na najbliższym obywatelom szczeblu rządzenia odgrywały wiodącą rolę w tym procesie. Zaleca, by Komisja Europejska, we współpracy z Komitetem Regionów, uruchomiła proces oparty na komunikacji i odpowiedniej strategii, służący zaangażowaniu obywateli i świata biznesu, wyjściu naprzeciw ich oczekiwaniom i włączeniu ich w realizację unijnych celów, takich jak dobrobyt, solidarność i bezpieczeństwo oraz wdrażanie agendy na rzecz wzrostu i zatrudnienia. Jest to niezbędne, aby zapewnić Europie przyszłe zaufanie i wsparcie jej obywateli.

28. Zaleca, by w celu rozwiania obaw obywateli i przedsiębiorstw, a w szczególności MŚP, Komisja Europejska, państwa członkowskie oraz władze lokalne i regionalne skutecznej informowały o sposobie radzenia sobie ze zmianami ekonomicznymi i społecznymi wynikającymi z globalizacji i wzrostu konkurencji.

Skuteczne podejmowanie decyzji

29. Zaleca Komisji Europejskiej skoncentrowanie działań na dalszym wdrażaniu jednolitego rynku w zakresie usług, prawa pracy oraz sektora finansowego. Swobodny przepływ towarów został zrealizowany ze względny powodzeniem, natomiast mniej skuteczne okazało się wdrażanie jednolitego rynku w zakresie usług, prawa pracy i sektora finansowego.

30. Apeluje do państw członkowskich o wspieranie władz lokalnych i regionalnych w dalszym tworzeniu skoordynowanych, uproszczonych i zintegrowanych struktur wspierających przedsiębiorców na najbardziej właściwym geograficznie szczeblu. Struktury te mają znaczący potencjał jako źródło informacji o możliwościach w zakresie zamówień publicznych oraz udzielania wyjaśnień dotyczących procedur przyznawania

tychże zamówień. Władze lokalne i regionalne odgrywają równie znaczącą rolę we wspieraniu MŚP, jako istotni odbiorcy dostarczanych przez te firmy towarów i usług.

31. Zaleca Komisji Europejskiej, by w drodze konsultacji ze światem biznesu pobudzała konkurencyjność poprzez wprowadzenie skutecznego europejskiego systemu ochrony patentowej wspierającego właścicieli patentów w egzekwowaniu ich praw własności intelektualnej i ograniczającego koszty, a jednocześnie stymulującą innowacje.

32. Zaleca Komisji Europejskiej i państwom członkowskim podjęcie rzetelnych konsultacji oraz nawiązanie dialogu z władzami lokalnymi i regionalnymi oraz światem biznesu w celu określenia obszarów, w których można ograniczyć obciążenia dla przedsiębiorstw, a w szczególności dla MŚP, wynikające z nadmiernej regulacji.

33. Podziela przekonanie, że uproszczenie i skuteczne stosowanie istniejącego prawa wspólnotowego są niezbędne dla integracji wewnętrznego rynku. Niemniej „lepsze stanowienie prawa” niekoniecznie oznacza „mniej prawa”. Zatem harmonizacja może okazać się konieczna dla pełnego poszanowania wspólnotowego dorobku prawnego, aby zapewnić Unii jasne i zintegrowane ramy prawne.

34. Zaleca Komisji Europejskiej i państwom członkowskim opracowywanie szerszej zakrojonych analiz oddziaływania ex ante dla MŚP w odniesieniu do prawodawstwa unijnego i wzmocnienie roli MŚP w opracowywaniu nowych przepisów.

35. Apeluje o konsolidację zasady wzajemnego uznania (orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości w sprawie „Cassis de Dijon”, sprawa nr 120/78 z 20 lutego 1979 r.). Wzywa przy tym Komisję, by podjęła niezbędne kroki, które zapewnią, że państwa członkowskie nadal będą mogły posiadać różne normy produkcji i w żaden sposób nie będzie to przesądzało o odmowie wprowadzenia danego produktu na rynek.

36. Zaleca Komisji Europejskiej, by uznała znaczenie aktywnej roli władz lokalnych i regionalnych w ukierunkowaniu właściwego rozwoju jednolitego rynku i realiów społecznych w Europie. Z tego względu należy wzmacniać samorządność lokalną i regionalną. Komitet Regionów jest ważnym partnerem w ukazywaniu korzyści jednolitego rynku dzięki ścisłym związkom z obywatelami Europy i jednocześnie znajduje się w idealnym położeniu, by promować zmiany tam, gdzie jest to właściwe.

II. Zalecane poprawki

—

Rzym, 23 marca 2007 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Michel DELEBARRE